

POSTANOWIENIE

25 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 25 czerwca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. F. przeciwko X.Y.- Redaktorowi Naczelnemu
internetowego [...]

o ochronę dóbr osobistych,

oraz z powództwa wzajemnego X. Y.- Redaktora Naczelnego internetowego [...] przeciwko M. F.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek skargi kasacyjnej X.Y.- Redaktora Naczelnego internetowego [...]

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 25 kwietnia 2025 r., I ACa 342/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

[dr]

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na konieczność rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił jako pytania: - „czy art. 24h ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153), w zakresie w jakim zobowiązuje wójta do ujawnienia zasobów finansowych w oświadczeniu majątkowym dopuszcza możliwość niewykazania otrzymanych darowizn w wysokości powyżej 10 000 zł w ustawowym terminie, a jedynie – jak twierdzi Sąd Apelacyjny w Łodzi – daje możliwość zakupu rzeczy materialnych (w tym przypadku mieszkania) za wcześniej nieujawnione darowizny oraz późniejszego przyznania się do nich po zakupie mieszkania oraz po ustawowym terminie do ich wykazania, a krytyka prasowa w tym zakresie urzędnika samorządowego wybranego w wyborach powszechnych, medialne domaganie się przeprowadzenia śledztwa oraz informowanie w artykułach opinii publicznej o toczących się czynnościach organów ochrony prawa stanowi naruszenie dóbr osobistych tego urzędnika bez wskazania, o jakie dobra osobiste chodzi?”; - „czy w czasie dominacji mediów społecznościowych nad mediami tradycyjnymi można za bezprawne w rozumieniu art. 23 i 24 k.c., a tym samym naruszające dobra osobiste dziennikarza w postaci czci, godności i dobrego imienia uznać działanie urzędnika samorządowego, który *ex lege* powinien cechować się wysoką znajomością systemu prawnego i zazwyczaj dysponujący zawodową obsługą prawną w przypadku – w jego subiektywnym odczuciu podawania nieprawdy w artykułach prasowych – polegające na tym, że nie korzysta on w pierwszej kolejności z możliwości żądania sprostowania, o którym mowa w art. 31a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (tekst jedn. Dz.U. z 2018, poz. 1914),

a ogranicza się jedynie do umieszczenia w mediach społecznościowych filmów, w którym szydzi z dziennikarza, ośmiesza, że ten nadaje się do pisania bajek, upublicznia wyrok cywilny dziennikarza, który jest bez związku z wykonywaną działalnością zawodową, zarzuca płatną protekcję oraz blokuje dostęp dziennikarzowi, utrudniając zapoznanie się z treścią umieszczonego materiału, odniesienie się do ich treści, a także pozyskanie tych materiałów celem wykorzystania ich w procesie cywilnym?”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga określenia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problemy sformułowane przez skarżącego nie zostały ujęte abstrakcyjnie, a wręcz przeciwnie – mają charakter pytań o to, w jaki sposób – w świetle art. 23 i 24 k.c. – powinien być oceniony kontekst faktyczny, na którego tle zostały zadane. Jednak kontekst ten nie uwzględnia istotnych ustaleń Sądów *meriti*, a w części prezentuje je odmiennie niż wynika z tych ustaleń. Na pierwsze z pytań skarżącego, który w tekstach prasowych dotyczących powoda sugerował popełnienie przez powoda przestępstwa, odpowiedziały już zaangażowane w sprawę organa ścigania. Sąd Okręgowy zauważył przy tym, że dziennikarz podejmujący się informowania opinii publicznej o społecznych zjawiskach stosowania prawa, w szczególności prawa karnego, powinien pozyskać podstawową wiedzę z tego zakresu i posługiwać się terminologią prawną tak, by

jego wypowiedzi nie były dezinformujące, gdy chodzi o fakty, niezależnie od obowiązku posługiwania się w przestrzeni publicznej językiem nienaruszającym niczyjej godności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że żądanie sprostowania prasowego nie jest instrumentem ochrony dóbr osobistych, a co najwyżej pośrednio jego uwzględnienie może spełnić także taką funkcję. Sprostowanie w prawie polskim stanowi szczególny mechanizm prawa prasowego pozwalający opinii publicznej na zapoznanie się ze stanowiskiem drugiej strony sporu, umożliwiając zainteresowanemu zajęcie własnego stanowiska i przedstawienie swojej wersji wydarzeń oraz zapoznanie z nią opinii publicznej, za pośrednictwem tego samego środka przekazu, w którym ukazały się uprzednio informacje jego dotyczące i wpływające na jego wizerunek. Kryterium zasadności publikacji sprostowania nie jest zatem prawdziwość faktów - ani prezentowanych w prostowanej publikacji prasowej, ani podanych w sprostowaniu. (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2021 r., I CSKP 126/21, OSNC-ZD 2023, Nr 1, poz. 11; z 4 października 2019 r., I CSK 416/18). Nie ma zatem żadnych powodów ku temu, żeby uzależniać udzielenie ochrony naruszonym dobrom osobistym powoda od tego, czy skorzystał on przed wywiedzeniem roszczenia z możliwości zażądania sprostowania prasowego.

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego zakwalifikowanie określonego zachowania jako naruszającego dobra osobiste nie może odbywać się według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego, który czuje się dotknięty zachowaniem innej osoby, ale powinno uwzględniać elementy obiektywne, a więc mieć na uwadze odczucia przeciętnego odbiorcy - osoby rozsądnej i racjonalnie oceniającej, nieobciążonej uprzedzeniami, nieskłonnej do wyrażania ekstremalnych sądów (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 1989 r., I CR 143/89, OSP 1990, nr 9, poz. 330; z 11 marca 1997 r., III CKN 33/97, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 93; z 4 kwietnia 2001 r., III CKN 323/00; z 23 maja 2002 r., IV CKN 1076/00, OSNC 2003, nr 9, poz. 121; z 18 czerwca 2009 r., II CK 58/09; z 29 września 2010 r., V CSK 19/10, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 37; z 8 marca 2012 r., V CSK 109/11, OSNC 2012, nr 10, poz. 119; z 18 stycznia 2013

r., IV CSK 270/12, OSNC 2013, nr 7-8, poz. 94; z 19 czerwca 2015 r., IV CSK 470/14; z 10 sierpnia 2017 r., I CSK 21/17, z 23 czerwca 2017 r., I CSK 272/16).

W judykaturze przyjmuje się, że art. 24 § 1 k.c. chroni dobra osobiste jedynie przed działaniami bezprawnymi. Powołany przepis przewiduje domniemanie wzruszalne, w którego świetle każde zachowanie naruszające dobro osobiste lub zagrażające naruszeniem określonego dobra uznaje się za bezprawne, a na sprawcy ciąży powinność wykazania, że jego działanie nie było bezprawne. W sytuacji, gdy przed sądem nie zostaną ustalone okoliczności wskazujące na zgodność z prawem działania, którego sprawca się podjął, poniesie on ujemne konsekwencje prawne tego działania, o ile wkroczyło w sferę dób osobistych innej osoby.

W uchwale składu siedmiu sędziów z 18 lutego 2005 r., III CZP 53/04 (OSNC 2005, nr 7-8, poz. 114) Sąd Najwyższy stwierdził, że wykazanie przez dziennikarza, że przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych działał w obronie społecznie uzasadnionego interesu oraz wypełnił obowiązek zachowania szczególnej staranności i rzetelności, uchyla bezprawność działania dziennikarza. Z powołanej uchwały wynika również, że jeżeli zarzut okaże się nieprawdziwy, dziennikarz zobowiązany jest do jego odwołania, gdyż rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji nie leży w interesie publicznym i nie może pozostać bez reakcji, nawet gdyby te nieprawdziwe informacje dotyczyły osób publicznych, a ich przedmiot mógł pozostawać w uzasadnionym zainteresowaniu opinii publicznej (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2025 r., I CSK 1215/24).

W wyroku z 3 października 2023 r., II CSKP 1083/22, Sąd Najwyższy przypomniał utrwalony pogląd, że krytyczne wypowiedzi ocenne wprawdzie nie podlegają testowi prawdy, jednakże muszą być rzetelne. W szczególności dotyczy to sytuacji, w których oceny zawierają w sobie sugestię co do zniesławiających, a nadających się do ustalenia faktów.

Zarzuty postawione powodowi w publikacji pozwanego dotyczyły faktów, nie zaś ocen i opinii o nich. Opinie o faktach w istocie mogą być różne, a powołujący się na prawo do ich wypowiedzenia mogą je realizować w różnej, czasem przerysowanej formie. Nieprawdziwe informacje o faktach wymagają

odwołania już z tej przyczyny, że są nieprawdziwe, a stanowią pretekst do następczego formułowania krzywdzących ocen, rozpowszechnianych już nie tylko przez autora nieprawdziwych informacji o faktach, lecz też i adresatów jego wypowiedzi.

Przytoczone przez Sąd Apelacyjny okoliczności, w jakich pozwany przygotował publikację, którymi Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu sprawy (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a w świetle których należało odpowiedzieć na pytanie, czy pozwany dochował wymaganej od niego staranności przy przygotowywaniu materiału prasowego, uzasadniły wniosek, że staranność pozwanego nie była należyta. Wniesiona przez pozwanego skarga kasacyjna nie może być zatem uznana za oczywiście uzasadnioną.

Skarżący powołał się też na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), nie wskazując przy tym na żaden przepis prawa, jak również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), jednak nie wskazał na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i zaniechał przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania.

O potrzebie wykładni przepisów prawnych jako przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania można mówić wtedy, gdy z mającego zastosowanie lub mogącego mieć zastosowanie w sprawie przepisu dekodowane są różne normy prawne, a brak jest wypowiedzi w doktrynie i orzecznictwie, które by te różnice usuwały i wyjaśniały przyczyny ich występowania. Pozwany nie przedstawił argumentacji jurystycznej w tym zakresie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczególności czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę

przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga przy tym samodzielnego, czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania.

Uzasadnienie wniosku skarżącego takich wymagań nie spełnia, zaś samo założenie, że równocześnie w związku z wykładnią przepisu powstaje wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy zagadnienie prawne oraz że przepis ten został w oczywisty sposób naruszony przez sąd orzekający w sprawie, jest dotknięte logiczną sprzecznością. Większość zarzutów skarżącego nie uwzględnia dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych lub stanowi wprost polemikę z nimi, chociaż ustawodawca wyłączył możliwość oparcia skargi na zarzutach dotyczących błędów w ustaleniach faktycznych lub ocenie dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.) i przyjął, że Sąd Najwyższy dokonanyymi ustaleniami byłby związany przy rozpoznawaniu sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 8 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1935), orzeczono jak w postanowieniu.

Marta Romańska

[dr]

[a.ł]